

Societat | | Actualitzat el 16/12/2020 a les 20:00

La tragèdia de Tremp: avis desatesos, i guerra de culpes entre el bisbat i Salut

El descontrol al geriàtric del Pallars Jussà, on ja han mort 58 ancians, genera interrogants sobre la responsabilitat de la Fundació Fiella i l'eficàcia de la intervenció de la Generalitat



Personal d'emergències, abans d'entrar a inspeccionar la residència de Tremp | Jordi Ubach

La Covid-19 continua matant a la residència Fundació Fiella-Sant Hospital de Tremp. La virulència del virus s'ha cobrat la vida de 58 residents en menys d'un mes i la situació podria empitjorar, atesa la gran quantitat d'avis que s'han contagiats, fins a 137. En concret, tots els residents menys cinc. El nombre de treballadors que s'han infectat puja a 50.

La mortaldat al geriàtric ha obert un ball de retrets en la depuració de responsabilitats sobre l'atenció clínica i la gestió de les mesures de control que enfronta el Departament de Salut i el Patronat de la Fundació Fiella, organisme que depèn del Bisbat d'Urgell. Polítics i prelats s'acusen mútuament de males praxis i s'espolsen les crítiques sobre presumptes irregularitats.

En aquest context, Fiscalia investiga si s'han complert tots els protocols per embridar el virus al centre i es manté a l'espera que Salut acabi l'informe en el qual s'hi ha de concretar tota la documentació per escatir les causes del drama. Mentrestant, la residència funciona com un hospital, amb tres torns de metges i infermeres.

1. Els treballadors de la residència no havien estat testats. Se'n desconeixia la seva preparació. La residència no havia tingut casos de Covid-19 fins ara i, per aquest motiu, no s'havia "testat" la preparació dels treballadors i els gestors davant d'una situació d'"estrès". L'arribada dels contagis ha fet aflorar les mancances, agreujades per les moltes baixes de treballadors per culpa del virus. Des del Departament de Salut s'apunta que quan els primers cribratges van permetre veure la magnitud de brot, ja va ser impossible sectoritzar la residència, ja que l'afectació era pràcticament total.

2. El Govern diu haver-se trobat una situació de "descontrol" amb "greus mancances". El Departament de Treball, Afers Social i Famílies ha obert un expedient sancionador per les "importantes mancances" detectades en la gestió del brot de coronavirus a la residència. Aquest ha estat motivat per informes dels dies 25, 27 i 28 de novembre que Salut Pública va redactar i que apuntaven a una gestió deficient. La gerent de la Regió Sanitària de l'Alt Pirineu, Divina Farreny, assegura que la situació era de "descontrol" i de "complexitat clínica" quan la gestió del centre va ser assumida pel Govern. En aquest sentit, s'apunten manques en els registres de medicació i cures, i un desgavell en el control de la informació de les persones contagiades. S'ha arribat a informar una família de la millora mèdica d'un resident que havia mort feia dies.

3. Irregularitats en tractament de residus, poca supervisió de mesures bàsiques de protecció i avis desatesos. Salut assegura que s'han detectat mancances en el tractament dels residus i en el trasllat de la roba contaminada dels residents. També s'ha registrat una "manca de vigilància de la salut dels treballadors i de supervisió de les mesures bàsiques de protecció contra la Covid-19". Des del departament liderat per Alba Vergés s'explica que no s'havien creat els circuits bàsics i tampoc no es feia un ús correcte dels equips de protecció individual (EPI) per part del personal. El fet que es donessin de baixa desenes de treballadors ha desembocat en desatenció a alguns dels avis, que s'han trobat sense canvis de bolquers durant dies i endarreriments en els àpats. Familiars també han alertat que el centre ha tingut problemes de calefacció.

4. El Bisbat d'Urgell s'espolsa responsabilitats: "La nostra gestió ha estat modèlica". El vicari general del Bisbat d'Urgell i membre del patronat de la Fundació Fiella, Josep Maria Mauri, explica que la gestió va ser "modèlica" fins que el Departament de Salut va decidir intervenir al geriàtric. Mauri blindava el bisbat, potser amb previsió de futures denúncies que obririen la via judicial per escatir responsabilitats, i assegura que només s'havien registrat set morts abans que el Govern intervingués el centre. El prelat no fa responsable el bisbat de totes les morts que s'hagin produït després de la intervenció de la Generalitat: "A partir del dia 26, el responsable del que passi a la residència és Salut".

5. Salut va trigar nou dies a intervenir el centre tot i les evidències de males praxis. La intervenció del centre es va fer després de comprovar que "el personal no integrava les mesures contra el Covid-19 de manera correcta", tot i haver rebut indicacions des del primer dia per part de Salut. Farreny parla de personal "poc qualificat". Tot i això, des del departament es va optar per "donar un marge" als treballadors per incorporar les mesures i, després de veure que "no les integraven", el dia 28 es va fer efectiva la intervenció de la residència.

6. Dubtes en la gestió del geriàtric després de la intervenció del Govern. Quan Salut va intervenir el geriàtric va contactar telefònicament amb l'Associació Benestar i Desenvolupament (ABD) per si podia donar suport a la direcció. Dos dies després, el departament canvia d'opinió i encarrega a Gestió Serveis Sanitaris (GSS) la direcció del centre. La Fundació Jaume Fiella considera que aquests dubtes del Govern haurien pogut endarrerir les mesures per combatre el brot i atendre els afectats.

7. La Fundació Fiella contradu el Govern i nega que s'hagin desatesos els residents. El president del Patronat de la Fundació Fiella, Joan Antoni Mateo, afirma que "en cap moment els padrins han quedat desatesos" i ha afegit que així quedarà palès en les al·legacions que faran

arribar a Salut en relació als requeriments que s'han anunciat. Mateo diu que han actuat "correctament".

8. El personal aïllat després de donar positiu no ha estat substituït en la seva totalitat. Les nombroses baixes dels treballadors del geriàtric no han estat cobertes en la seva totalitat. El Patronat de la residència admet que el devesall de positius del personal i la poca densitat de població de Tremp i de la comarca del Pallars Jussà ha originat un dèficit de treballadors. "No hi havia una resposta suficient a la demanda de nou personal de substitució", reconeix Mateo. Així, alguns treballadors han hagut de fer un "sobreesforç" per complimentar amb l'atenció als malalts, però no s'ha pogut realitzar aquesta tasca de manera òptima. Hi ha hagut avis que han estat desatesos en les darreres setmanes. Aquesta situació va ser empènyer definitivament la Generalitat a intervenir la residència.

9. El 80% de les víctimes no van ser traslladades a l'hospital. Fins a 44 dels 58 avis que han mort per Covid-19 no van ser traslladats a l'hospital. Només 11 persones van ser tractades al centre hospitalari del Pallars. La consellera de Salut, Alba Vergés, atribueix aquesta dada a "decisiones clíniques", per bé que explica que dins de la residència s'està actuant com si fos un hospital.

10. La Fiscalia investiga el cas i reclama informació a Salut. La Fiscalia ha insistit aquest dilluns a demanar documentació al Departament de Salut per comprovar si es van complir els protocols davant el brot de coronavirus. La setmana passada van fer la petició als tècnics d'Inspecció del Departament, però no han obtingut resposta. És per això que el ministeri públic ha tornat a demanar la informació, directament a la responsable dels Serveis Territorials de Salut a Lleida, Divina Farreny.